RAPPORT TER TERECHTZITTING
in zaak C-302/90 *

I — De relevante bepalingen

1. In de algemene bepalingen van verordening nr. 36/63/EEG van 2 april 1963 inzake de sociale zekerheid van grensarbeiders (PB 1963, nr. 62, blz. 1314), heeft de Raad:

a) het begrip „grensarbeider" voor de toepassing van die verordening gedefinieerd als volgt:

„de werknemer of daarmede gelijkgestelde die, terwijl hij zijn woonplaats heeft op het grondgebied van een van de Lid-Staten, waarheen hij in beginsel dagelijks of ten minste éénmaal per week terugkeert, op het grondgebied van een andere Lid-Staat werkzaam is" (artikel 1, sub c);

b) het toepassingsgebied van de verordening omschreven als volgt:

„De bepalingen van deze verordening zijn van toepassing op de grensarbeiders op wie de wettelijke regeling van één of meer Lid-Staten van toepassing is of is geweest en die onderdaan van een der Lid-Staten dan wel staatloos of vluchteling zijn, alsmede op hun gezinsleden en op hun nagelaten betrekkingen." (artikel 2, lid 1);

c) ten opzichte van verordening nr. 3 van de Raad van 25 september 1958 inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers (PB 1958, blz. 561) en verordening nr. 4 van de Raad van 3 december 1958 strekkende tot uitvoering en aanvulling van de bepalingen van verordening nr. 3 inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers, het toepassingsgebied van verordening nr. 36/63 afgebakend als volgt:

„Voor zover bij deze verordening niet anders wordt bepaald, zijn de bepalingen van de Verordeningen nr. 3 en nr. 4 van toepassing op de personen op wie de onderhavige verordening van toepassing is" (artikel 3).

Volgens de vierde en de vijfde overweging van de considerans van verordening nr. 36/63 zijn de algemene bepalingen van de verordeningen nrs. 3 en 4, alsmede de daarin vastgestelde bepalingen betreffende invaliditeit van toepassing zonder dat op dat punt aanvulling nodig is. Bijzondere aanvullende bepalingen zijn noodzakelijk voor de vaststelling van de toepasselijke wettelijke regeling ter zake van onder meer ziekte.

2. Artikel 6, lid 1, één van de bijzondere bepalingen in verordening nr. 36/63, wijst

* Procestaal: Frans.

het bevoegde orgaan aan voor uitkeringen ter zake van ziekte en invaliditeit:

„De uitkeringen waarop een grensarbeider aanspraak kan maken of aanspraak zou kunnen maken, indien hij op het grondgebied van het bevoegde land woonachtig was, worden hem door het bevoegde orgaan verleend, alsof hij op genoemd grondgebied woonachtig was."

Ter zake van verstrekkingen bevat artikel 10 van verordening nr. 36/63 een bijzondere bepaling met betrekking tot werkloze grensarbeiders, luidend als volgt:

„Een grensarbeider die, overeenkomstig het bepaalde in lid 1 of lid 2 van artikel 19, in aanmerking komt voor in de wettelijke regeling van een Lid-Staat voorgeschreven werkloosheidsuitkeringen, heeft gedurende dit tijdvak (...) recht op de verstrekkingen van het orgaan van de woonplaats. Deze verstrekkingen komen ten laste van het bevoegde orgaan van het land voor rekening waarvan de werkloosheidsuitkeringen komen."

Artikel 19, lid 1, van dezelfde verordening wijst het bevoegd orgaan aan voor uitkeringen ten behoeve van volledig werkloze grensarbeiders:

„Een grensarbeider die volledig werkloos is, heeft recht op uitkeringen overeenkomstig de bepalingen van de wettelijke regeling van de Lid-Staat op het grondgebied waarvan hij woonachtig is, alsof hij laatstelijk op het grondgebied van deze staat werkzaam was. (...) De uitkeringen komen ten laste van het orgaan van de woonplaats."

3. Artikel 17 van verordening nr. 3, één van de bijzondere bepalingen ter zake van ziekte, ziet op de situatie van werknemers die, na in een Lid-Staat verzekerd te zijn geweest, zich naar een andere Lid-Staat begeven. Artikel 17, lid 1, eerste alinea, bepaalt:

„Werknemers of daarmede gelijkgestelden die tijdvakken van verzekering of daarmede gelijkgestelde tijdvakken hebben vervuld krachtens de wettelijke regeling van een of meer Lid-Staten en die zich naar het grondgebied van een andere Lid-Staat begeven, hebben voor zichzelf en voor hun gezinsleden die zich op dat grondgebied bevinden, recht op uitkeringen en verstrekkingen, bedoeld in de wettelijke regeling van die Lid-Staat, mits:

(i) zij arbeidsgeschikt waren bij hun laatste aankomst op het grondgebied van genoemde Lid-Staat;

(ii) zij onderworpen waren aan de verplichte verzekering na hun laatste aankomst op genoemd grondgebied;

(iii) zij voldoen aan door de wettelijke regeling van genoemde Lid-Staat gestelde voorwaarden, de in het vorige artikel bedoelde samentelling van tijdvakken in aanmerking genomen."

4. De voorwaarden voor het verkrijgen van recht op invaliditeitsuitkering ten slotte zijn geregeld in artikel 39, leden 1 tot en

met 3, van de op 1 oktober 1972 in werking getreden verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 (PB 1971, L 149, blz. 2), betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en zelfstandigen, alsmede op hun gezinsleden, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, in de versie van verordening (EEG) nr. 2001/83 van 2 juni 1983 (PB 1983, L 230, blz. 6). Daarin is het volgende bepaald:

„1. Het orgaan van de Lid-Staat waarvan de wettelijke regeling van toepassing was op het tijdstip waarop de arbeidsongeschiktheid met daaropvolgende invaliditeit is ontstaan, stelt overeenkomstig deze wettelijke regeling vast, of de betrokkene voldoet aan de gestelde voorwaarden voor het recht op uitkeringen, eventueel met inachtneming van artikel 38.

2. De betrokkene die voldoet aan de in lid 1 bedoelde voorwaarden, ontvangt de uitkeringen uitsluitend van bedoeld orgaan, volgens de door dit orgaan toegepaste wettelijke regeling.

3. De betrokkene die krachtens lid 1 geen recht op uitkeringen heeft, wordt in het genot gesteld van de uitkeringen waarop hij krachtens de wettelijke regeling van een andere Lid-Staat nog recht heeft, eventueel met inachtneming van artikel 38."

II — De feiten en het procesverloop

5. Y. Desse, van Franse nationaliteit, heeft van 25 februari 1957 tot 4 december 1970, op welke datum zij werd ontslagen, als grensarbeidster in België gewerkt.

Van 5 december 1970 tot 1 februari 1971 genoot zij in Frankrijk een werkloosheidsuitkering, overeenkomstig artikel 19, lid 1, van verordening nr. 36/63; zij betaalde in België tot en met 31 januari 1971 bijdragen voor het „stelsel van voortgezette verzekering".

Van 2 tot en met 21 februari 1971 ontving zij een ziekteuitkering van het Belgische verzekeringsorgaan, dat haar ingaande 22 februari weer arbeidsgeschikt verklaarde.

Van 24 februari tot en met 11 oktober 1971 kreeg zij in Frankrijk opnieuw een werkloosheidsuitkering. Van 12 oktober 1971 tot en met 30 september 1980, de datum waarop zij de pensioengerechtigde leeftijd bereikte, werd zij door de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering („HZIV"), een Belgisch orgaan, als arbeidsongeschikt beschouwd.

Bij besluit van 11 mei 1973 weigerde de HZIV niettemin haar een uitkering ingevolge de ziekteverzekering toe te kennen. Desse stelde tegen dat besluit beroep in bij de Arbeidsrechtbank te Doornik, die bij vonnis van 4 juni 1976 oordeelde, dat zij vanaf 12 oktober 1971 recht had op uitkeringen wegens primaire arbeidsongeschiktheid en met ingang van 12 oktober 1972 op een invaliditeitsuitkering.

De HZIV stelde tegen dat vonnis hoger beroep in bij het Arbeidshof te Bergen, waar het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (hierna: „RIZIV") verzocht om toelating tot interventie ter ondersteuning van de conclusies van de HZIV.

Desse overleed op 1 oktober 1983. Haar erfgenamen, Napoléon en Jocelyne Faux, namen het geding op 21 februari 1989 over.

6. Bij arrest van 28 september 1990 heeft het Arbeidshof te Bergen de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vragen voorgelegd:

„1) Verliest een Franse werkneemster die in Frankrijk woont en gedurende bijna 14 jaar enkel in België in loondienst heeft gewerkt, de hoedanigheid van grensarbeider in de zin van artikel 1, sub c, van verordening nr. 36/63/EEG (die zij nog bezat toen zij op 4 december 1970 werd ontslagen)?

Is dit verlies van de hoedanigheid van grensarbeider het gevolg van het feit dat zij volledig werkloos is geworden en uit dien hoofde in de periode van 24 februari tot 11 oktober 1971 van het Franse orgaan van haar woonplaats uitkeringen heeft ontvangen in het kader van artikel 19, lid 1, van verordening nr. 36/63/EEG van 2 april 1963, terwijl zij volgens de artikelen 2, lid 1, en 19, lid 1, van genoemde verordening die hoedanigheid lijkt te behouden?

2) Kan zij in geval van ziekte en arbeidsongeschiktheid en vervolgens van invaliditeit, erkend volgens de Belgische wet inzake de ziekte- en invaliditeitsverzekering (wet van 9 augustus 1963) vanaf 12 oktober 1971 tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd (op 30 september 1980), al dan niet aanspraak maken op uitkeringen wegens primaire ongeschiktheid (gedurende een jaar) en vervolgens wegens invaliditeit, ten laste van het bevoegde Belgische orgaan, in het kader van artikel 6 van diezelfde verordening nr. 36/63?

3) Moet — in de geest van verordening nr. 36/63 en de aanvullende bijzondere bepalingen die zij noodzakelijk heeft gemaakt (zie de vijfde overweging van de considerans van de verordening) — worden aangenomen dat het tijdvak van werkloosheid in Frankrijk — ofschoon in dit land van de woonplaats niet erkend als een verzekeringstijdvak of als een daarmee gelijkgesteld of daaraan gelijkwaardig tijdvak — in België, waar betrokkene voordien had gewerkt, worden beschouwd als een verzekeringstijdvak of als een daarmee gelijkgesteld of daaraan gelijkwaardig tijdvak (onder meer voor de toepassing van de nationale wet van 9 augustus 1963 inzake ziekte- en invaliditeitsverzekering (artikelen 66-68 en 75)?

Het antwoord op deze vraag hangt samen met het bepaalde in artikel 19, lid 1, van verordening nr. 36/63, dat voor de grensarbeider die volledig werkloos is geworden, de stilzwijgende verplichting inhoudt om zijn recht op werkloosheidsuitkeringen uit te oefenen en zich dus als werkzoekende in te schrijven in het land van zijn woonplaats (in casu Frankrijk), in plaats van in het land waar hij heeft gewerkt en onderworpen was aan de sociale zekerheid voor werknemers en waar hij zijn werk heeft verloren.

4) Ten slotte, subsidiair, voor het geval dat de eerste drie vragen ontkennend worden beantwoord en verordening nr. 3 vanaf 12 oktober 1971 en verordening (EEG) nr. 1408/71 vanaf 1 ok-

tober 1972 van toepassing zijn op het gebied van de ziekte- en invaliditeitsverzekering:

Moet het orgaan van het land waar betrokkene heeft gewerkt en onderworpen was aan de sociale zekerheid voor werknemers (hier België), aanvaarden dat het tijdvak van werkloosheid waarover in Frankrijk overeenkomstig artikel 19, lid 1, van verordening nr. 36/63/EEG uitkeringen zijn verleend (ook al wordt dat tijdvak in dit land niet erkend als een verzekeringstijdvak of als een daarmee gelijkgesteld of daaraan gelijkwaardig tijdvak), een verzekeringstijdvak of een daarmee gelijkgesteld of daaraan gelijkwaardig tijdvak oplevert in de zin van de artikelen 66 (wachttijd) tot 68 en 75 (wegens het behoud van de hoedanigheid van de rechthebbende) van de wet van 9 augustus 1963 inzake ziekte- en invaliditeitsverzekering?"

7. Het verwijzingsarrest is op 5 oktober 1990 ter griffie van het Hof ingeschreven. Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door het RIZIV, interveniënt aan de zijde van verzoeker in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door A. Wattier en J. Saint-Ghislain, advocaten te Bergen; partijen Faux, verweerders in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door G. Dramaix en J. Chevalier, advocaten te Bergen; en de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door D. Gouloussis, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde.

8. Op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, heeft het Hof besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan en de zaak krachtens artikel 95, paragrafen 1 en 2, van het Reglement van de procesvoering, naar de Vijfde kamer te verwijzen.

III — Samenvatting van de bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

9. Ten aanzien van de eerste vraag merkt het *RIZIV* op, dat een belanghebbende, om voor een arbeidsongeschiktheidsuitkering in aanmerking te komen, moet voldoen aan de definitie van grensarbeider in de zin van artikel 1, lid 1, sub c, van verordening nr. 36/63, dat wil zeggen moet wonen op het grondgebied van een Lid-Staat en werkzaam moet zijn op dat van een andere Lid-Staat. Aan deze laatste voorwaarde is niet voldaan wanneer de werknemer volledig werkloos is.

Tot staving van deze opvatting wijst het RIZIV op de uitlegging van de woorden „werkzaam is" in de zin van genoemde bepaling van verordening nr. 36/63, door de in artikel 43 van verordening nr. 3 bedoelde Administratieve commissie.

Deze commissie heeft aan die woorden een zodanig ruime strekking toegemeten, dat zij mede omvatten „werknemers die gedeeltelijk of door toevallige omstandigheden werkloos zijn, en op wie artikel 19, lid 2, van verordening nr. 36/63 van toepassing is", waaruit a contrario volgt, dat volledig werkloze werknemers erbuiten vallen.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag merkt het RIZIV op, dat artikel 6 van verordening nr. 36/63 niet ziet op de situatie van een volledig werkloze werknemer die per 12 oktober 1971 arbeidsongeschikt is geworden. In dit geval kan aan de hand van dat artikel immers niet worden bepaald, ten laste van welk orgaan de ziekteuitkering komt.

Ingevolge artikel 3 van verordening nr. 36/63 moet derhalve te rade worden gegaan met de bepalingen van de verordeningen nrs. 3 en 4. Volgens artikel 17 van verordening nr. 3 komt de ziekteuitkering ten laste van de Lid-Staat waarheen de werknemer zich begeeft. In casu komt de uitkering derhalve ten laste van het Franse orgaan.

Derhalve kan het door betrokkene vervulde tijdvak van werkloosheid in Frankrijk, dat volgens de destijds geldende Franse wetgeving niet gold als een tijdvak van verzekering, in weerwil van artikel 19, lid 1, van verordening nr. 36/63 in België niet worden erkend als een verzekeringstijdvak of als een daarmee gelijkgesteld of daaraan gelijkwaardig tijdvak.

Voor wat betreft de per 12 oktober 1972 ingetreden invaliditeit, is de toepasselijke regeling te vinden in de op 1 oktober 1972 in werking getreden verordening nr. 1408/71. Volgens artikel 39 daarvan komt de invaliditeitsuitkering ten laste van de Lid-Staat waarvan de wettelijke regeling van toepassing was op het tijdstip waarop de arbeidsongeschiktheid is ontstaan. Dat is in casu wederom Frankrijk.

Ten aanzien van de laatste prejudiciële vraag herinnert het RIZIV eraan, dat ingevolge artikel 17 van verordening nr. 3 en artikel 39 van verordening nr. 1408/71 de uitkeringen ten laste komen van het Franse orgaan.

Wanneer betrokkene geen recht heeft op een invaliditeitsuitkering uit hoofde van de Franse wetgeving, dan zou zij kunnen proberen krachtens artikel 39, lid 3, van verordening nr. 1408/71 in België aanspraak te maken op een uitkering.

In verband met de derde prejudiciële vraag beklemtoont het RIZIV, dat zowel in verordening nr. 3 als in verordening nr. 1408/71 nader is bepaald, dat onder „tijdvakken van verzekering" moeten worden verstaan de tijdvakken van premie- of bijdragebetaling, van arbeid of van anders dan in loondienst verrichte werkzaamheden welke als zodanig worden omschreven of aangemerkt ingevolge de wetgeving waaronder zij zijn vervuld of geacht worden te zijn vervuld, alsmede alle met deze tijdvakken gelijkgestelde tijdvakken, voor zover zij als zodanig door die wetgeving zijn erkend.

Het RIZIV preciseert evenwel, dat laatstgenoemde bepaling een verwijzing bevat naar artikel 38 van dezelfde verordening, dat handelt over de samentelling van de verzekeringstijdvakken die — zoals reeds uiteengezet — in aanmerking moeten worden genomen overeenkomstig de wetgeving waaronder zij zijn vervuld.

Dit beginsel is door het Hof meermaals bevestigd (arresten van 5 december 1967, zaak 14/67, Welchner, Jurispr. 1967, blz. 414; 6 juni 1972, zaak 2/72, Murru, Jurispr. 1972, blz. 333, en 7 februari 1990, zaak C-324/88, Vella, Jurispr. 1990, blz. I-257).

Het RIZIV concludeert uit een en ander, dat waar een in Frankrijk vervuld tijdvak van werkloosheid door de Franse wetgeving niet wordt erkend als verzekeringstijdvak, het ook niet kan worden gelijkgesteld met een verzekeringstijdvak dat meetelt voor het verkrijgen van recht op uitkeringen in België.

10. Partijen *Faux* beklemtonen om te beginnen dat de situatie van Desse moet worden gezien in het kader van het vrije verkeer van werknemers, en zij herinneren aan de vaste rechtspraak van het Hof, volgens welke de verordeningen inzake de sociale zekerheid moeten worden uitgelegd in het licht van de doelstellingen van de artikelen 48 tot en met 51 EEG-Verdrag.

Dienaangaande heeft het Hof te verstaan gegeven, dat aan de verordeningen die deze vrijheid bevestigen, een ruime uitlegging toekomt, terwijl de uitzonderingen en afwijkingen restrictief moeten worden uitgelegd (arrest van 12 juli 1984, zaak 242/83, Patteri, Jurispr. 1984, blz. 3191), en dat de doelstellingen van de artikelen 48 tot en met 51 niet zouden worden verwezenlijkt wanneer de werknemers door de uitoefening van hun recht op vrij verkeer sociale-zekerheidsvoordelen zouden verliezen welke hun door de wettelijke regeling van één Lid-Staat zijn gewaarborgd (arrest van 5 juli 1967, zaak 9/67, Colditz, Jurispr. 1967, blz. 286).

Partijen Faux leiden daaruit af, dat alle hinderpalen die door nationale wettelijke bepalingen op het gebied van de sociale zekerheid worden opgeworpen, moeten worden weggeruimd ten gunste van het vrije verkeer van werknemers.

Naar partijen Faux meer concreet betogen, wenst de nationale rechter met zijn prejudiciële vragen in wezen te zien uitgemaakt, of de betrokkene de hoedanigheid van grensarbeider kon behouden in de tijd dat zij van de Franse sociale verzekering een uitkering wegens volledige werkloosheid ontving, en daarnaast, of een werkloosheidsperiode een verzekeringstijdvak is dat na samentelling van alle verzekeringstijdvakken moet worden meegerekend voor het verkrijgen van uitkeringsrechten in België.

Wat het eerste punt betreft, heeft Desse vanaf 5 december 1970 en later van 24 februari tot 12 oktober 1971 een werkloosheidsuitkering ontvangen, en van 1 tot 21 februari 1971 een arbeidsongeschiktheidsuitkering, alles in haar hoedanigheid van grensarbeider. Die hoedanigheid moet dus worden beoordeeld naar het moment waarop de aanspraak werd verkregen, in casu dus 4 december 1970, het moment waarop betrokkene werd ontslagen.

Dat een volledig werkloze werknemer de hoedanigheid van grensarbeider kan hebben, is al duidelijk uit de bewoordingen van artikel 19, lid 1, van verordening nr. 36/63. De strekking van deze bepaling mag derhalve niet worden ontkracht door een restrictieve uitlegging van de woorden „werkzaam is" in artikel 1, sub c, van die verordening. Een dergelijke uitlegging zou neerkomen op een beperking, op communautair niveau, van het recht dat een werknemer ontleent aan de nationale wetgeving, en indruisen tegen de uitlegging door het Hof van de gemeenschapsverordeningen in het licht van het beginsel van het vrije verkeer van werknemers.

Wat de vraag betreft of de ten laste van Frankrijk gekomen periode van volledige werkloosheid al dan niet een verzekeringstijdvak is dat, na samentelling van alle verzekeringstijdvakken, moet worden meegerekend voor het verkrijgen van uitkeringsrechten in België, kritiseren partijen Faux allereerst de door het RIZIV voorgestane uitlegging, omdat deze is gebaseerd op de verordeningen nrs. 3 en 4, terwijl alleen de specifieke bepalingen van verordening nr. 36/63 op grensarbeiders van toepassing zijn.

Waar Desse ingevolge artikel 19, lid 1, van verordening 36/63 juist verplicht was zich als werkzoekende in Frankrijk te laten inschrijven, en overeenkomstig artikel 10 van die verordening in Frankrijk verstrekkingen heeft ontvangen, moet de in Frankrijk gecontroleerde periode van werkloosheid worden gelijkgesteld met een in België gecontroleerde periode van werkloosheid als bedoeld in artikel 21, 3° van de Belgische wet van 9 augustus 1963.

Ofschoon Desse stellig niet onderworpen was aan de Franse sociale zekerheid, had zij wel recht op een Franse werkloosheidsuitkering. Dit recht is echter ontstaan op grond van een gemeenschapsverordening, en niet op grond van een eventueel onderworpen zijn aan de Franse regeling.

Er mag alleen gelet worden op de definitie in de Franse wetgeving van een verzekeringstijdvak of een daarmee gelijkgesteld tijdvak: volgens de Franse wetgeving is de periode dat men als werkzoekende is ingeschreven, gelijkgesteld met een verzekeringstijdvak.

11. Met betrekking tot de eerste vraag wijst de *Commissie* erop, dat het Hof een bepaling van verordening nr. 1408/71, die vrijwel gelijkluidend was met artikel 19, lid 1, van verordening nr. 36/63, aldus heeft uitgelegd, dat een volledig werkloze grensarbeider alleen aanspraak kan maken op uitkeringen van de Lid-Staat waar hij woont (arrest van 12 juni 1986, zaak 1/85, Miethe, Jurispr. 1986, blz. 1837). Daaruit volgt, dat artikel 19, lid 1, van verordening nr. 36/63 de grensarbeider geen keuze biedt tussen de wetgeving van de Lid-Staat waar hij woont, en die van de staat waar hij werkzaam was.

Men dient er daarom van uit te gaan, dat de grensarbeider die hoedanigheid niet verliest doordat hij volledig werkloos wordt, maar alleen wanneer hij weer werkzaamheden gaat verrichten en daardoor niet meer voldoet aan de in artikel 1, sub c, van verordening 36/63 gestelde voorwaarden.

De verwijzende rechter wil volgens de Commissie met zijn tweede vraag in wezen vernemen, of de volledig werkloze grensarbeider op grond van artikel 6 van verordening nr. 36/63 aanspraak kan maken op een uitkering wegens primaire arbeidsongeschiktheid en vervolgens op een invaliditeitsuitkering.

Ten aanzien van de ziekteuitkering, dat wil zeggen de uitkering wegens primaire arbeidsongeschiktheid, beklemtoont de Commissie, dat deze, naar in genoemde bepaling uitdrukkelijk is geregeld, moet worden uitbetaald door het bevoegde orgaan van de Lid-Staat waar de betrokkene werkzaam is.

De invaliditeitsuitkering evenwel komt ten laste van het bevoegde orgaan van de Lid-Staat van woonplaats, zulks ingevolge het nieuwe lid 5 van artikel 39, ingevoegd in verordening nr. 1408/71 bij verordening (EEG) nr. 2793/81 van de Raad van 17 september 1981 tot wijziging van verordening nr. 1408/71 betreffende de toepassing van de sociale-zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen en van verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EEG) nr. 1408/71 (PB 1981, L 275, blz. 1). Die bepaling vindt in casu evenwel geen toepassing, omdat zij eerst na afloop van de periode van arbeidsongeschiktheid van betrokkene in werking is getreden.

Er moet hier dus aansluiting worden gezocht bij de leden 1 en 2 van artikel 39, de enige bepalingen die in casu van toepassing zijn. De conclusie daaruit is, dat het bevoegde orgaan van de staat waar de arbeidsongeschiktheid is ingetreden, in dit geval dus het land waar betrokkene werkzaam was, moet bepalen of de grensarbeider voldoet aan alle voorwaarden waaronder recht op een invaliditeitsuitkering wordt verkregen.

De Commissie meent dat, gezien het antwoord op de eerste en de tweede vraag, beantwoording van de derde en de vierde vraag overbodig is.

G. C. Rodríguez Iglesias
rechter-rapporteur